

**Inbreng in de internetconsultatie inzake de
Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering
in verband met de verbetering van de opsporing en vervolging van
computercriminaliteit (Wet Computercriminaliteit III)**

LeaseWeb bedankt het Ministerie van Veiligheid en Justitie voor de mogelijkheid om inbreng te leveren in de internetconsultatie rondom het wetsvoorstel Wet Computercriminaliteit III. Als één van de grootste hosting providers ter wereld ziet ook LeaseWeb zich geconfronteerd met computercriminaliteit en onderschrijft het belang van een effectieve bestrijding van (cyber)criminaliteit. Graag brengen wij vanuit onze ervaring een aantal punten naar voren die, naar onze mening, geadresseerd zouden moeten worden in het wetsvoorstel of de memorie van toelichting.

1. Hackbevoegdheid maakt Nederlands bedrijfsleven kwetsbaar

De voorgestelde hackbevoegdheid (125ja Sv) maakt het Nederlandse bedrijfsleven kwetsbaar. Wanneer de politie de bevoegdheid krijgt om heimelijk servers van tussenpersonen aan te vallen en te betreden, levert dit grote risico's op voor Nederlandse internettussenpersonen. Niet alleen kunnen hackpogingen van de politie onbedoelde schade aanrichten aan de infrastructuur en de geautomatiseerde werken van de tussenpersoon, het doet ook afbreuk aan het vertrouwen dat cliënten kunnen hebben in hun dienstverlener. LeaseWeb heeft een verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor een betrouwbare en veilige dienstverlening, deze verantwoordelijkheid wordt ondermijnt op het moment dat de politie het recht heeft de servers van LeaseWeb te hacken.

Daarnaast kan de mogelijkheid tot het hacken van servers afbreuk doen aan de aantrekkelijkheid van Nederlandse hosting providers ten opzichte van buitenlandse concurrenten. De hackbevoegdheid doet hiermee afbreuk aan de concurrentiekracht van de Nederlandse ICT sector in het algemeen en de hostingsector in het bijzonder.

Tevens is het onduidelijk wat de consequenties zijn wanneer een internetdienstverlener een hackpoging tegenwerkt, welke wordt niet-herkenbaar wordt uitgevoerd door de politie. Leaseweb is gehouden de integriteit van haar netwerk en de daarin opgeslagen gegevens te beveiligen tegen aanvallen van buitenaf. Derhalve is LeaseWeb van mening dat een internetdienstverlener te allen tijde gevrijwaard moet zijn van (strafrechtelijke) aansprakelijkheid op het moment dat zij een hackpoging tegenwerkt, of haar klanten op de hoogte stelt van dergelijke pogingen.

Tenslotte is er in het voorstel geen aandacht voor de schade die het bedrijfsleven kan leiden door 'politiehacks'. Het voorstel bevat geen antwoord op de vraag hoe wordt omgegaan met schade die ontstaat als gevolg van het hacken van (Nederlandse) bedrijven. Leaseweb is van mening dat de Staat aansprakelijk is voor alle directe en gevolgschade die voortvloeit uit hackpogingen door de politie.

2. Hackbevoegdheid schept gevaarlijk precedent voor buitenlandse instanties

De Nederlandse politie krijgt de bevoegdheid om servers in binnen- en buitenland te hacken en ongewenst materiaal te verwijderen. Dit staat niet alleen op gespannen voet met het recht op privacy, maar ook met de vrijheid van meningsuiting.¹ De bevoegdheid geeft indirect buitenlandse mogelijkheden de legitimatie om zichzelf soortgelijke bevoegdheden toe te dichten om Nederlandse

¹ Zoals beschermd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

servers te hacken. Informatie die in het buitenland als ongewenst wordt beschouwd, maar naar Nederlands recht legaal is, is daardoor niet meer veilig. Dit doet afbreuk aan de internetvrijheid waar wij als Nederland ons sterk voor maken.

Als de kwetsbaarheid van Nederlandse servers toeneemt, nemen ook de beveiligingskosten en het risico op datalekken toe. Dit verslechtert de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse hosting sector nog meer.

3. Hackbevoegdheid staat op gespannen voet met beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit

De hackbevoegdheid kan worden ingezet ten behoeve van alle strafbare feiten waar vier jaar of meer gevangenisstraf op staat. Dit betekent dat in de praktijk deze vergaande bevoegdheid niet alleen kan worden ingezet voor de meest ernstige vergrijpen, maar voor allerlei vormen van criminaliteit. Het wetsvoorstel lijkt geschreven met het oog op het kunnen uitvoeren van politietaken in de meer obscure en onzichtbare delen van het internet, zoals het Tor-netwerk. Het hacken van servers is een ingrijpend middel en zou zodoende enkel als *ultimum remedium* toegepast moeten worden. Dit zou uitdrukkelijker naar voren kunnen komen in het wetsvoorstel of de memorie van toelichting.

Daarnaast is LeaseWeb van mening dat de politie al voldoende middelen voorhanden heeft om (computer)criminaliteit aan te pakken. Zo is de politie in Nederland al bevoegd gegevens te vorderen en servers in beslag te nemen. Ook bestaat er onder het Verdrag van Boedapest een 24-uurs meldpunt voor internationale samenwerking tussen de politie-eenheden van aangesloten partijen. Een hackbevoegdheid voor Nederlandse servers lijkt daarmee onnodig. LeaseWeb is van mening dat meer kennis, capaciteit en een betere samenwerking tussen de verschillende (internationale) politieinstanties de noodzaak voor een hackbevoegdheid grotendeels weg zou nemen.

De memorie van toelichting beargumenteert dat de hackbevoegdheid noodzakelijk is door de opkomst van *clouddiensten*. Van data in de *cloud* zou de feitelijke locatie van de opgeslagen gegevens in veel gevallen niet meer te koppelen zijn aan een IP-adres en locatie, waardoor de huidige opsporingsbevoegdheden niet meer zouden volstaan. Volgens LeaseWeb is het echter een fictie dat gegevens in de *cloud* continu van locatie veranderen. Ook van gegevens in de *cloud* is op basis van de huidige opsporingsbevoegdheden te achterhalen waar zij zich bevinden.

4. Bevel van officier van justitie tot ontoegankelijk maken van gegevens moet redelijk zijn

De officier van justitie krijgt de bevoegdheid om een bevel te richten tot aanbieders van een communicatiedienst in gevallen waar de NTD-gedragscode geen oplossing biedt bij het verwijderen van gegevens. Volgens LeaseWeb moet de aanbieder, net als bij NTD-verzoeken, een redelijke termijn van vijf dagen krijgen om te reageren op het bevel, zodat het eventueel mogelijk is om een advocaat in te schakelen. Daarnaast is LeaseWeb van mening dat het bevel moet worden gericht tot de partij die het meeste of in ieder geval daadwerkelijk invloed kan uitoefenen op de gegevens. Als hosting provider heeft LeaseWeb niet in alle gevallen toegang tot de door klanten opgeslagen informatie en kan deze dus niet altijd zonder meer verwijderen.² Het zou in zo'n geval voor de hand liggen om de partij te benaderen die wel toegang heeft tot de informatie.

Voorts blijft onduidelijk in het huidige wetsvoorstel wat de rol van de tussenpersoon is in het strafrechtelijk onderzoek. Zo wordt gesproken over het horen van de tussenpersoon, maar is onduidelijk in welke hoedanigheid de tussenpersoon (of de medewerker van de tussenpersoon) wordt gehoord: als getuige, als verdachte of anderszins? Ook is onduidelijkheid of het proces-verbaal van dit verhoor kan dienen als bewijs tegen de tussenpersoon in een later stadium. Mocht dit het

² Zie Webwereld 'OM zet honderden sites op zwart om 1 fout plaatje', via <http://webwereld.nl/overheid/56727-om-zet-honderden-sites-op-zwart-om-1-fout-plaatje>.

geval zijn dan moet ook de tussenpersoon zich kunnen beroepen op het zwijgrecht en zich kunnen bij laten staan door een advocaat.

5. Strafbaar stellen van werknemers die wachtwoord niet weten is disproportioneel

De officier van justitie krijgt de bevoegdheid om aan een verdachte een bevel te richten tot het ontsleutelen van gegevens. Een verdachte verschaft medewerking door het wachtwoord ter beschikking te stellen of door daadwerkelijk verschaffen van toegang tot de gegevens.

De officier van justitie krijgt eveneens de bevoegdheid om een bevel te richten tot aanbieders van een communicatiedienst in geval van verdenking van een strafbaar feit. Indien er geen gehoor wordt gegeven aan het bevel, is de aanbieder strafbaar. Het is lastig aan te tonen of iemand het wachtwoord daadwerkelijk niet (meer) weet of weigert medewerking te verlenen. Medewerkers die het bevel krijgen om hun wachtwoord af te geven of om toegang tot de gegevens te verschaffen, kunnen daardoor strafbaar zijn indien zij hun wachtwoord niet meer weten.

Bovendien is LeaseWeb van mening dat het afgeven van wachtwoorden of het verschaffen van toegang tot informatie op gespannen voet staat met het beginsel van *nemo tenetur*. Er moet volgens LeaseWeb rekening gehouden worden met het verschil tussen passief iets toestaan, zoals een doorzoeking of bijvoorbeeld het afgeven van wangslim in een DNA-onderzoek, of een actieve handeling, zoals het afgeven van een wachtwoord of het verlenen van toegang tot gegevens.

LeaseWeb licht bovenstaande inbreng indien gewenst graag toe.

Hoogachtend,

Alex de Joode
Senior Regulatory Counsel
LeaseWeb Nederland